

CATHERINE COOKSON

Hannah

SAGA
EGMONT

CATHERINE
COOKSON

Hannah

Catherine Cookson

Hannah

SAGA Egmont

Hannah
Translated by
Anja Haglund
Original title
The Girl

Cover illustrations: Shutterstock

Copyright © 1977, 2020 Catherine Cookson and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726325058

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont,
www.egmont.com

I Osa
Tyttö 1850

1

*Aamun sylistä vuorilta hän tuli,
usvan seasta hän tuli luokse;
laiha pieni tyttö hiukset kasvoillaan,
silvät sateessa kuin timantit,
huulet raollaan, kieli sanoja
kuin ajatusta hapuillen.
Luokse hän tuli ja tarttui käteen.
'Tulkaa, tulkaa auttamaan
tai äiti kuolee...'*

Heiltä oli kulunut kaksi päivää noihin kolmeenkymmeneenseitsemään kilometriin Newcastlesta Hexhamiin. Suurimman osan matkasta he olivat pysytelleet ruohikkoisilla pientareilla tai tienvieruspelloilla varoessaan, etteivät ohi ajavat vaunut tai rattaat tai vielä nopeammin ja huomaamattomammim lähestyvät ratsain matkaajat suistaisi heitä kumoon. Hannah olisi toki pystynyt loikkaamaan tieltä ketterästi kuin peura, mutta hänen äitinsä ei olisi kyennyt tekemään niin, sillä hän oli laahustanut väsyneesti jo ennen kuin he lähtivät Newcastlesta.

Tänä aamuna he olivat nousseet ladon löyhkääviltä oljilta ennen auringonnousua ja vavisseet kylmästä matkan ensimmäiset viisi kilometriä. He olivat pyytäneet eräältä mökkiläiseltä pannullisen kuumaa vettä, johon Hannah oli äitinsä käskystä sekoittanut kourallisen kaurajauhoja, ja se oli sulattanut pahimman kohmeen heidän jäsenistään. Mutta nyt kun he saapuivat Hexhamiin kolmelta

iltapäivällä, heillä oli hiostavan kuuma, ja he olivat nälissään ja janoisia.

Hannah Boyle oli tottunut liikkumaan isoissa kaupungeissa; hän oli syntynyt Newcastlessa metelöiviä ihmisiä kuhisevassa joenrantakorttelissa, ja aina kun äidillä oli ollut vieraita ja hänet oli hoputettu ulos leikkimään, hän oli mennyt yksinään keskikaupungille katselemaan isoja rakennuksia, joista muutamat olivat niin mahtavia ja komeita, että ne kiehtoivat hänen mielikuvitustaan enemmän kuin kertomukset, joita hän oli kuullut äidin merimiesystäviltä, sillä nämä olivat nähneet ihmeellisiä paikkoja merten takana.

Mutta tämä kaupunki oli erilainen. Hän katseli ympärilleen kiinnostuneena, vaikka olikin väsynyt, sillä hän piti näkemästään. Tori oli hänen mielestään rauhallinen pieni aukio, kaupat kauniita ja kadut siistejä.

Mutta äidin ääni havahdutti hänet tutkisteluista. ”Tässä, ota nämä”, äiti sanoi, ojensi hänelle kaksi pennyn kolikkoa ja lisäsi: ”Mene... mene tuohon leipomoon torin toiselle puolelle... ja kysele, mitä saisit eniten niillä rahoilla.”

”Hyvä on, äiti... Mutta voitko sinä jäädä tänne yksin?”

”Voinhan toki. Mene nyt vain.”

Lapsen juostessa torin poikki Nancy Boyle nojautui kaariporttia kannattavaa muuria vasten ja mutisi itsekseen sanat, jotka olisivat saattaneet kuulostaa rukoukselta jonkun ulkopuolisen korvissa: ”Voi jeesus”, hän sanoi, ”minun on pakko selviytyä tästä.”

Alkaessaan yhtäkkiä yskiä hän otti rievun taskustaan ja piti sitä suullaan. Hetken kuluttua hän sylkäisi riepuun, puristi sen kokoon käteensä ja työnsi sen takaisin taskuun. Hän nojautui jälleen muuria vasten. Koko ajan hän hengitti tuskaisen katkonaisesti.

Katsellessaan nyt kahdeksanvuotiasta tytärtään tämän palatessa torin poikki rattaiden, ratsastajain ja kiesien

lomitse pujahdellen hän pidätteli hengitystään, ja kun lapsi viimein oli hänen vierellään, hän tuijotti tätä hetken ennen kuin pystyi sanomaan: "Tekisi totisesti mieli... antaa sinulle korvatillikka. Enkö minä ole varoittanut sinua ryntäilemästä tuolla tavalla rattaiden välistä..."

"Eihän minulla ole mitään hätää, äiti."

"Jonakin päivänä... sinulla vielä on iso hätä... kun jäät rattaiden alle... Mitä sinä sait sieltä?"

"Pyysin siltä naiselta vanhentunutta leipää, ja katsopas" - hän avasi pussin - "täällä on muutama sämpylä, niitä on ainakin kuusi, kaksi sokeroituakin, ja iso teeleipä. Minusta se nainen oli kiltti... Syödäänkö nämä nyt heti?"

"Ei, ei... tai ota sentään yksi. Etsitään sitten jostakin vesikouru, että saadaan juoda."

Heidän kävellessään pois torilta Hannah kysyi viimeiset pullanmurut vielä suussa: "Miten pitkä matka sinne on täältä, äiti?"

"Muutama kilometri sen mukaan, mitä se mökin eukko sanoi."

"Kuinka monta kilometriä?"

"Mistä minä tietäisin! Ja hittojako sinä kyselet sellaisia koko ajan! Voi anteeksi, anna anteeksi." Nainen käänteli lian tahrimia kasvojaan puolelta toiselle, ja lapsi sanoi kiireesti: "Ei se mitään. Ei se mitään, äiti." Sitten hän kysyi aivan kuin olisi jo unohtanut, miten hänen edellinen kysymyksensä suututti äitiä: "Onkohan se mies... onkohan hän kiltti?"

"Parasta olla." Tyttö tuskin kuuli sanoja.

He kulkivat nyt katuja, jonka molemmiin puolin oli hienoja kauppoja, ja kun he tulivat majatalon kohdalle, missä kaksi hevosmiestä purki tynnyreitä kuormastaan kellariin, nainen pysähtyi kysymään toiselta mieheltä: "Satutteko tietämään, miten pitkä matka täältä on Elmholmiin?"

Mies oikaisi selkänsä ja katseli ensin häntä ja sitten hänen vierellään seisovaa lasta kiireestä kantapäähän, ennen kuin vastasi: "Ai Elmholmiinko? Se on jonkin matkaa Allendalen tuolla puolen."

"Entä miten kaukana se on?"

"Taitaa sinne olla nelisentoista kilometriä. Ja Elmholm on vielä vähän kauempana, kolmisen kilometriä. Mutta sinne pääsee kyllä lyhyempääkin reittiä, kukkuloiden yli."

"Minne päin meidän pitäisi siinä tapauksessa mennä?"

"Jatkatte vain tuota tietä kuutisen kilometriä, kunnes tulette pieneen kylään joen rannalle. Kuljette sitten jokivartta tasangolla, kunnes näette vuoret. Sitten onkin jyrkkä nousu edessä, mutta kukkuloiden yli Elmholmiin pääsee nopeammin kuin Allendalen kautta. Siellä kulkee paljon polkuja, ja kylät näkee heti, kun pääsee laelle saakka. Eikä Elmholmista voi erehtyä, se on aika iso kylä."

"Kiitos." Nainen nyökkäsi miehelle ja mies hänelle. Mies katseli heitä, kun he jatkoivat matkaansa sekä äidin että tyttären hameenhelmojen viistäessä pölyä katukiveykseltä. Mies seurasi heitä katseellaan, kunnes he tulivat kadun päähän, ja kun hänen toverinsa huusi hänelle: "Pidähän kiirettä siellä", hän kääntyi sanomaan tälle: "Joku nainen kyseli tietä Elmholmiin, mutta ei taida selvitä sinne saakka. En minä ainakaan viitsisi lyödä vetoa sen puolesta."

Heillä ei ollut aavistustakaan, miten pitkä aika heiltä kului niihin kuuteen kilometriin, ja miten pitkään he vaelsivat jokivartta, mutta heillä oli kuitenkin taas lepotauko, kun karjanajaja tavoitti heidät. "Ai Elmholmiin?" mies sanoi. "Suunta on oikea, mutta teidän on aika poiketa joelta kukkuloille. Kulkekaa tuota lammaspolkua" - hän osoitti polun suuntaan - "ja alkakaa kiivetä."

Kello oli melkein viisi, ennen kuin he pääsivät viimeiseksi kuvittelemansa kukkulan laelle, sillä he olivat joutuneet lepäämään monta kertaa; ja nyt nainen istuutui jälleen, ja

äitinsä edessä seisova lapsi osoitti laaksoa ja sanoi hädissään: "Äiti, juoksisinkohan minä etsimään tuolta jonkinlaisen suojan meille ja tulisin sitten takaisin hakemaan sinua?"

"Ei... älä mene minnekään; minä pystyn kyllä jatkamaan matkaa pian. Se mieshän sanoi, että kylä on heti noiden kukkuloiden takana. Tämän korkeimman harjanteen jälkeen."

"Mutta sinä olet ihan lopussa, äiti."

"Älä sinä sitä murehdi." Naisen äänensävy oli poikkeuksellisen lempeä, kun hän ojensi kätensä ja tarttui tyttärtään käsivarresta. "Olen ollut surkeammassakin kunnossa ja jäänyt henkiin. Sanotaan, että vain hyvät kuolevat nuorina" - hän tavoitteli huulilleen hymyn tapaista - "enkä minä taida kuulua siihen joukkoon."

Hannah ei hymyillyt; hänen kasvonsa olivat ilmeettömät, kun hän kumartui auttamaan äitiään molemmin käsin ja sanoi: "No mennään sitten. Nouse seisomaan ja... ja nojaa minuun, kun lähdetään liikkeelle. Nuo rinteet ovat aika jyrkän näköisiä."

Ne olivat jyrkkiä. Nancy Boyle ryömi nelinkontin sen kukkulan laelle, joka näytti jälleen viimeiseltä. Sen jälkeen hän makasi pitkällään maassa kasvot alaspäin eikä yrittänytkään enää painaa nenäliinaa suulleen, kun hän alkoi sylkeä verta.

Hän kohottautui hieman, ja Hannah pyyhki hänen kasvonsa risaisen alushameen näköisellä vaatteella, jonka hän oli ottanut esille mukanaan kuljettamastaan nyytistä. Sitten hän sanoi: "Lepää siinä ihan rauhassa, äiti, me olemme melkein perillä. Tuolla näkyy taloja, ja kulkeminen on nyt helpompaa... Mikä sen miehen nimi on?"

Nancy Boyle ei vastannut; hän ponnistautui istuma-asentoon ja siirtyi sitten nykäyksittäin hitaasti sivullepäin, kunnes pääsi nojautumaan kallionkielekettä vasten.

"En pysty kävelemään vähään aikaan", hän sanoi.
"Meidän on odoteltava tässä, että hengitykseni tasaantuu vähän."

"Odotellaan vain, äiti. Ja kuule, syö sinä tämä sokeripulla. Sokeri tekee hyvää sinulle."

Nainen otti tytön tarjoaman pullan ja haukkasi siitä palasen, jota hän sitten imeskeli hitaasti; ja kun hän oli syönyt koko pullan ja puolet teeleivästä, Hannah, joka oli nakertanut nälkäänsä kaksi kuivaa sämpylää, sanoi iloisesti: "Pian sinusta tuntuu paremmalta, äiti, kun söit jotakin."

"Kyllä... pian tuntuu paremmalta, mutta minun on istuttava vielä vähän aikaa."

Ja he istuivat vielä hetken. Mutta siitä tuli pitkä hetki, ja koko ajan Hannah tarkkaili äitiään. Häntä ei hermostuttanut liiemmästi se, että äiti sylki verta, sillä tämä tuntui tehneen niin jo pitkän aikaa, mutta nyt häntä huolestutti äidin ihon yhäti syvenevä kalpeus ja se, kuinka äidin silmät näyttivät painuvan pään sisään.

Hän vavahti ja katseli taivaalle. Hämärä teki tuloaan, ja vaikka se viivyttelikin, suunnilleen tunnin kuluttua olisi pimeää. Heidän täytyisi laskeutua noille taloille saakka, sillä täältä ylhäältä hänen silmänsä eivät tavoittaneet heille minkäänlaista suojaa. Luonto oli täysin koskematonta; maisema näytti kaikkialla hänen ympärillään asumattomalta ja autiolta. Hassun autiolta, kuten hän ajatteli. Taivaskin oli niin korkealla; se oli ihan erilainen kuin Newcastlessa, missä se näkyi heti kattojen yläpuolella. Ja tilaa oli ihan liikaa, sitä oli kaikkialla. Se ei miellyttänyt häntä, hän halusi päästä jonnekin sisälle, seinien suojaan.

Hän laskeutui polvilleen äitinsä viereen ja sanoi hiljaa: "Joko sinä jaksaisit taas, äiti?"

"Mitä?" Näytti siltä kuin nainen olisi havahtunut syvästä unesta, sillä hän räpytteli silmiään ja katseli tyttöä

kummissaan ennen kuin sanoi: "Ai niin. Kyllä... kyllä minä jaksan."

He olivat vasta puolivälissä ensimmäistä rinnettä, kun he joutuivat etenemään nelinkontin ja laskeutumaan jonkin matkaa takaperin, ja kun he tulivat eräänlaiselle ulkonemalle, joka oli paljasta, lohkarista kalliota, nainen istui jälleen ja nojautui kiveä vasten. Hänen sanansa tulivat yksittäin, jokaisen hengenvedon myötä, kun hän sanoi:

"Miten... pitkä... matka... sinne... vielä... on?"

Hannah käänsi päätään puolelta toiselle tarkastellessaan maisemaa. Mäkiä ja kukkuloita. Ei mitään muuta. Suoraan hänen edessään ne polveilivat laaksoa kohti likaisenharmaina, toiset tympeänvihreinä, ja molemmilla sivuilla niitä jatkui tuonne ikuiseen kaukaisuuteen saakka, missä ne lopulta kohtasivat taivaan.

Hannah joutui pakokauhun valtaan kuin painajaisunessa. Hänestä tuntui, että hän oli ypöyksin; että siitä paikasta ei ollutkaan mitään pakotietä.

Hän kääntyi äkisti katsomaan äitiään ja polvistui tämän viereen, puristi äidin käden lujasti omaansa ja painoi sen rinnalleen pidellen sitä siinä.

"Mitä nyt? Mikä hätänä?" Nancy Boyle havahtui horroksestaan. "Mitä sinä näit?... Mitä sinä näit tuolla alempana?"

"En mitään, äiti. Siellä ei ole mitään."

"Kuinka niin ei mitään? Mitä sinä sillä tarkoitat?"

"Kylän täytyy olla siellä, minä näin sen tuolta ylhäältä, mutta sinne on matkaa vielä jonkin verran."

"No... eipä... se siitä lyhene... jos... jos me jäädään tähän. Ojennahan kätesi."

Hannah auttoi äitinsä pystyyn, ja jälleen kerran he kompastelivat ja luiskahtelivat jyrkkää rinnettä alaspäin.

Heistä molemmista tuntui, että aikaa kului aivan loputtomiin, ennen kuin he saapuivat viimeiseen

rinteeseen. Mutta tämän rinteen juurella kohosi metsävyöhyke, ja iltahämärässä sen varjot näyttivät sysimustilta. Tällä kertaa Hannah pysähtyi ensimmäisenä ja sanoi: "Äiti, onko meidän pakko mennä tuon metsän läpi?"

"On mentävä sen läpi tai kierrettävä se, ja siihen meistä tuskin on... minä olen ihan lopussa."

Nyt äiti ehätti ojentamaan käden lapselle ja sanomaan: "Tulehan, ei metsä niin kovin isolta vaikuttanut tuolta ylhäältä käsin, pian me siitä selviydymme."

Mutta metsässä ei ollut minkäänlaista polkua, ja nainen johdatti lasta päämäärättömästi puiden lomitse niiden kiemuraisten oksien lehdettöminäkin pimentäessä haihtuvan päivänvalon viimeisen hohteen. Nainen ei huomannut, että hän kulki metsikössä sen pituussuuntaan, ei sen poikki.

"Voi taivas!"

"Mitä nyt, äiti?" Hannah puristi lujasti äidin käsivartta.

"Ei mitään, ei mitään."

He tunnustelivat nyt eteenpäin puulta puulle, ja Hannah kuiskasi: "Olemmeko me eksyksissä, äiti?"

Kun äiti ei vastannut, hän vavahti ja painautui entistä tiiviimmin tämän kylkeen kiinni, mutta samassa hänen suunsa lokahti auki, kun hän tirkisteli hämärässä ympärilleen, ja hän huudahti innoissaan: "Äiti katso, tuolla on jokin rakennus."

Hän hellitti otteensa äidin käsivarresta ja kompasteli puista rakennusta kohti. Se osoittautui kolmiseinäiseksi, karkeatekoiseksi suojakatokseksi, jonka tarkoituksena oli ilmeisesti pitää säkit ja työkalut kuivina pahimmallakin sadeilmalla.

"Äiti, mehän voimme jäädä tänne aamuun saakka. Täällä on säkkejä ja kaikenlaista... koetapas, ne ovat ihan kuivia."

"Voi hyvä jumala!" Nancy Boyle pudisteli päätään kompastellessaan suojaan ja kumartui sitten melkein

kaksinkerroin yskänpuuskan kourissa.

"Sinun on mentävä pitkäksesi, äiti. Minä panen näitä säkkejä monta päällekkäin, ettei alusta tunnu niin kovalta."

"Ei... maa on ihan kuiva... maataan tässä vierekkäin ja levitellään säkit peitoksi. Onko meillä vielä leipää?"

"On kaksi pullaa."

"Meidän on parasta syödä ne nyt, mutta asetutaan ensin makuulle. Sitten... sitten syödään oikein hitaasti, että pulla kestää pidempään. Tulee kylläisempi olo, kun syö hitaasti."

He makasivat tiiviisti vierekkäin, säkit peittonaan, ja mutustelivat verkkaisesti pullaansa, mutta ehtivät tuskin nielaista viimeistä murusta, kun vaipuivat kumpikin uupuneen uneen.

Sumu herätti Hannahin. Näytti aivan siltä kuin katos olisi täynnä harmaata valoa. Lapsi nousi istumaan ja yskäisi. Missä hän oli? Mitä oli tapahtunut? Mitä tämä harmaa aine hänen ympärillään oli? Mutta kun hänen hampaansa alkoivat kalista ja hän vapisi kauttaaltaan, hän käsitti, että se oli yksinkertaisesti vain sumua, samanlaista kuin meriusva, joka usein hiipi jokea pitkin heidän asuntoonsa. Hannah räpytteli silmiään. Valo alkoi murtautua esiin, päivä oli taas valkenemassa. He voisivat nousta ja jatkaa matkaansa. Ehkä he osuisivat johonkin mökkiin, jossa he saisivat pannullisen lämmintä vettä. Hannah oli janoinen. Hänen ei ollut enää nälkä, hän oli vain janoinen ja viluissaan.

Hän kääntyi kyljelleen ja ravisteli äitiään: "Äiti! Nyt on aamu." Kolme kertaa hän ravisti äitiään ennen kuin hänen äänensä kohosi kimakaksi huudoksi ja hän parahti:

"Kuuletko sinä, äiti? Äiti! Herää. Herää!"

Kun nainen viimein äännähti, Hannah huojentui niin, että oli vähällä kaatua tämän päälle, ja hän puhui nyt ihan

tavallisella äänellä sanoessaan: "Äiti, nyt on aamu. Me voimme jatkaa matkaa."

"Han... nah!"

"Mitä, äiti?"

"En pysty lähtemään mihinkään. Mene... hakemaan... joku."

"Mutta... mutta mistä, äiti? Mistä minä haen tänne ihmisiä?"

"Sieltä... sieltä kylästä... Mene nyt."

Hannahin jäsenet olivat niin jäykistyneet, että hän oli vähällä kaatua ponnistautuessaan jaloilleen. Hän ei nähnyt enää äidin kasvoja sumun takia, ja hän vaikeroi: "Mutta... mutta minä en näe mitään, äiti."

Mentyään katoksesta metsään Hannah puraisi huultaan ja jäi paikoilleen tietämättä mihin suuntaan lähtisi. Sitten yhtäkkiä sumu kieppui pois hänen edestään, ja hieman edempänä, vajaan kymmenen metrin päässä, näkyi avoin rinne.

Hannah keräsi helmansa molempiin käsiin ja juoksi kompastellen valoa kohti, ja heti kun hän oli päässyt ulos metsästä, hän näki suoraan edessään mäenrinteessä talon, viehättävän vanhanaikaisen talon.

Uusi sumukierre kätki sen hänen näkyvistään, kun hän lähti juoksemaan sitä kohti, mutta hän tiesi, missä se oli, ja hän hypähteli ja loikki kostean usvaverhon lävitse ja pysähtyi vasta sitten, kun jalat eivät enää tunteneet ruohikkoa, ja hän tiesi kävelevänsä pihakiveyksellä.

Hevosten kavioiden töminä ja miehen ääni pysäyttivät hänet, mutta vain hetkeksi; sitten hän asteli sinnepäin, mistä nuo äänet olivat kuuluneet.

Sumusta selviytyttyään hän näki tuon lystikkään talon kivetyn eduspihan perällä nuoren miehen. Miehellä oli ympärillään lukuisia hevosia, joita hän sitoi juuri toisiinsa kiinni, ja hän keskeytti puuhansa, ja hänen suunsa lokahti

auki ja pää kurotti eteenpäin, kun hän tuijotti pihalta lähestyvää pikkuruista olentoa.

Nuorukainen oli hievahtamatta ja vaiti, kunnes heiveröinen ilmestys tuli hänen lähelleen ja painoi kätensä hänen käsivarrelleen; silloin hän henkäisi syvään, kostutti huuliaan, räpäytti silmiään ja sanoi: "Taivas varjelkoon! Kuka sinä olet?"

"Olen Hannah Boyle. Tulkaa, tulkaa auttamaan minua, tai äiti kuolee..."

"Sinun äitisikö?" Mies kumartui nyt sen verran, että hänen kasvonsa tulivat tytön kasvojen tasalle, ja hän kysyi hiljaa: "Missä äitisi on?"

"Tuolla metsässä" - tyttö osoitti peukalollaan olkansa yli - "katoksessa. Eksyimme eilisiltana ja nukuimme siinä suojassa."

"Ja hänkö on huonossa kunnossa?"

"Tosi huonossa."

Mies oikaisi selkänsä, hieraisi parransängen peittämää leukaansa ja siirtyi pihaa ympäröivän kivimuurin vierelle koko ajan kädessään pitämänsä köysi mukanaan. Hän pujotti köyden muuriin kiinnitetyn renkaan lävitse ja sanoi hevosille: "Odotelkaa tässä, koko joukko." Sitten hän kääntyi gallowaynponiin, joka oli jo satuloitu. Hän puhui sille kuin ihmisolennolle sanoessaan: "Pidähän sinä silmällä noita toisia, Raker, eikä sitten mitään kepposia." Pidemmittä puheitta hän riensi pihan poikki, ja Hannah kiiruhti hänen vierelleen.

"Mistäpäin sinä olet kotoisin?"

"Newcastlesta."

"Vai Newcastlesta? Sinne on täältä melkoinen matka. Mikä teidät toi näin kauaksi? Oletteko töitä etsimässä?"

"Ei."

Nuori mies vilkaisi tyttöön. "Mitäs sitten?"

"Minä... en minä tiedä."

Mies hiljensi vauhtiaan ja kurtisti kulmiaan tarkastellessaan tyttöä. "Vai et tiedä?" hän sanoi ja käänsi päätään puolelta toiselle kuin nähdäkseen Hannahin paremmin. Tyttö ei vaikuttanut vähäjärkiseltä.

He olivat jo melkein metsässä, ennen kuin mies taas puhui. Nyt hän kysyi: "Mikä äitiäsi vaivaa?"

"Keuhkotauti." Tyttö totesi sen samaan sävyyn kuin joku toinen olisi puhunut lievästä vilustumisesta.

Mies pysähtyi siihen paikkaan. Keuhkotauti. Se oli tarttuvaa. Mutta yleensä taudit eivät tarttuneet häneen, mitäpä tässä siis murehtimaan. Entä miten hänen pitäisi menetellä sen naisen kanssa? Keuhkotautiset kuolevat. Hän vilkaisi vierellään seisovaa lasta ja lähti taas kiireesti eteenpäin.

Kun hän katokseen saavuttuaan kumartui katsomaan säkkien alla makaavaa naista, hän vahvisti mielessään äskeisen ajatuksensa. Kyllä, keuhkotautiset kuolevat. Ja sikäli kuin hän mitään ymmärsi, tämä sairas potkaisisi tyhjää ennen pitkää.

"Huomenta rouva." Hän puhui kovalla äänellä kuin huonokuuloiselle.

"Olen sairas."

"Siltä näyttää. Jaksatteko te nousta?"

"Kyllä kai... tai... en tiedä."

"No yritetäänpä." Mies kumartui auttamaan häntä ja käänsi samalla päänsä pois päin. Hän ei ollut taikauskoinen ja oli sitä mieltä, että tartunnan sai jos oli saadakseen, mutta toisaalta ei kannattaisi hakemalla hakeutua vaikeuksiin, ja keuhkotautisen basillien hengittäminen olisi yksi tapa tehdä niin.

"Kas niin, sillä tavalla... täältä on lyhyt matka taloon... Mihin te muuten olette menossa?"

"Elmholmiin... kylään."

"No ei sinnekään enää pitkä matka ole... Tunnetteko te sieltä jonkun?"

Hän melkein kantoi naista eteenpäin ja odotti vastausta, mutta kun sitä ei kuulunut, hän pysähtyi ja toisti kysymyksensä: "Tunnetteko te sieltä jonkun?"

"Tunnen."

"Minä satun tuntemaan kaikki elmholmilaiset ja koko lähitienoon asukkaat. Voisin hakea ne tuttavanne teidän luoksenne."

Kun vastausta ei taaskaan kuulunut, mies käänsi päätään ja tuijotti naista, jolloin tämä sanoi kuin hänen arvostelevalle katseensa havahduttamana jotakin sellaista, mikä sai hänet kurtistamaan tummat kulmansa yhteen komean nenän yläpuolelle. "Haluan nähdä ensin niiden talon", nainen sanoi.

"Mikä heidän nimensä on?"

Vasta hetken kuluttua nainen vastasi: "Thornton", ja lisäsi vielä: "Luultavasti."

Tähän nuori mies ei sanonut mitään, vaan kannatteli naista taas eteenpäin. Thornton, nainen oli sanonut... luultavasti. Mitähän ihmettä hänenlaisensa tyyppi halusi Matthew Thorntonista? Oli yleisesti tunnettua, että Matthew Thornton oli syntyisin ihan tavallisesta perheestä, muttei toki niin tavallisesta, että hänellä olisi ollut tämän naisen kaltaisia sukulaisia. Entä mitä Thorntonin hieno vaimo sanoisi, kun saisi nämä kaksi yllätysvieraikseen? Taivas varjeltoon, rouva taitaisi saada sellaisen pyörtymiskohtauksen, ettei toipuisi siitä enää lainkaan. Kunpa pääsisi näkemään sen! Thornton, nainen oli sanonut, ... luultavasti. Omituista, mitä kaikkea vuorovesi ja sumu kuljettivat mukanaan.

"No niin, vielä vähän matkaa, pian ollaan perillä."

He kulkivat nyt pihan poikki, ja nuori mies sanoi: "Minun on jätettävä teidät tänne alas oljille lepäämään. Ette

selviytyisi tikkaita yläkertaan.”

Hannah seurasi äitiään ja nuorta miestä kaksoisovista tallin hajuiseen ja näköiseen huoneeseen. Sen kummallakin sivustalla oli pilttuita, peräseinällä heinäpaaleja ja täysisiä säkkejä ja nauloissa niiden yläpuolella valtava määrä valjaita. Lähettyvillä oli melkein pystysuorat tikkaat, jotka johtivat katossa näkyvälle luukulle.

Hannah katseli, kuinka nuori mies laski hänen äitinsä oljille pitkälle puiselle lavalle, joka oli suunnilleen kolmenkymmenen senttimetrin korkeudella epätasaisesta kivilattiasta, veti sitten väliseinän takaa esiin kaksi ruskeata huopaa ja asetteli ne potilaan päälle ennen kuin kysyi tältä: ”Tuntuuko nyt paremmalta, rouva?”

Nancy Boylen liikautettua päätään hieman mies jatkoi: ”Minun on lähdettävä tästä saman tien, on toimitettava joukko hevosia perille.” Hän nyökkäsi nyt naiselle. ”Olen nimittäin hevoskauppias, mutta... te voitte jäädä tänne siksi, kunnes jalat taas kannattavat. Käväisen tuolla yläkerrassa”, hän nyökkäsi tikkaita kohti, ”hakemassa ukon tänne. Hän on isoisäni ja huolehtii kyllä teistä. Järjestää jotain haukattavaakin. Ukko on melkein umpikuuro, mutta muuten hänellä on täällä latvapäässä kaikki kunnossa.” Nuorukainen kopautti otsaansa. ”Hän on pian yhdeksänkymmenen.” Mies nyökkäsi jälleen perääntyessään sairaan luota ja asteli sitten tikkaita kohti.

Hannah kipusi nyt äitinsä viereen lavalle, polvistui siihen ja hymyili leveästi kuiskatessaan: ”Nyt sinä paranet, äiti. Eikö ollutkin ystävällinen mies? Onkohan se toinen siellä kylässä samanlainen?”

”Ei.”

Hannah äännähti hämmästyneenä.

”Saakeli soikoon, sinunhan piti olla jo matkassa. Mitä? Sairasko? Missä?”

Hannah kääntyi katsomaan kahta miestä, jotka laskeutuivat tikkaita; nuorempi liukui askelmalta toiselle aivan kuin hänen kengänpohjissaan olisi ollut rasvaa, mutta vanhempi asetti jalkansa tarkasti joka askelmalle ja piteli tikkaiden sivuista kiinni laskeutuessaan verkkaisesti.

Sitten hän jäi toljottamaan heitä suu ammolleen, ja ukkoa katsellessaan Hannah oli vähällä nauraa ajatellessaan, että tämä oli ihan kuin merimies, vanha hassu merimies.

Vanhuksen pää oli täysin kalju kahta korvien takaa esiin pistävää valkoista hiustupsua lukuun ottamatta; mutta mitä pääläeltä puuttui, sitä oli kasvoilla todella runsaasti, sillä ne olivat melkein kokonaan paksun valkoisen parran peitossa. Hän oli joskus ollut hyvin pitkä mies, sillä vielä nytkin, kun hän oli kumarainen, hän vaikutti kookkaalta.

Seisoessaan nyt siinä lavan vieressä katselemassa ensin Hannahia ja sitten tämän äitiä hän näytti pelottavalta ja kuulostikin siltä mörähtäessään isoon ääneen: "Saamarin harmillinen juttu! Mikä sinua oikein vaivaa, nainen?"

Hänen pojanpoikansa nykäisi häntä, ja hän kääntyi seuraamaan tämän suunliikkeitä ja eleitä. Sitten hän sanoi: "Vai keuhkotauti?" Hän käänsi päänsä kiivaasti ja tuijotti uudestaan oljilla lepäävää olentoa, ennen kuin äännähti: "Huh-huh!" ja asteli tallista pihalle. Mutta sieltä hänen äänensä kantautui selvästi Hannahin korviin, kun hän huusi pojanpojalleen: "Entäs jos se nainen oikaisee koipensa?"

Ja nuorukainen vastasi hiljaisemmalla äänellä, mutta kyllin kuuluvasti: "Älä sinä sitä murehdi. Et sinä joudu häntä hautaamaan, hänellä on sukulaisia kylässä... Thorntonit."

"Mitä?"

"Sanoin että Thorntonit."

"Tuon naisen sukulaisia! Että nuo kaksi olisivat muka Thorntonien sukulaisia. Saamarin hyvä vitsi!"

"Sitä minäkin, mutta Thorntoneille he joka tapauksessa ovat menossa."

"Vai Thorntoneille! Höh!" Ja sanoja seurasi naurunkiherrys.

"Minä lähdenkin tästä sitten."

Hannah hätkähti ja kohotti katseensa nuorukaiseen, joka oli tullut heidän viereensä. Hän ei ollut kuullut tämän lähestymistä.

"Palaan vasta illansuussa. Voitte olla täällä niin pitkään kuin haluatte... siksi kunnes äitisi pysyy taas jaloillaan."

"Kiitos."

"Ja syökää tukevasti puuroa, ukko tarjoaa sitä teille."

"Kiitos", Hannah sanoi jälleen.

Nuorukainen katseli häntä pitkään, hymyili ja lähti sitten liikkeelle, ja Hannah seurasi häntä katseellaan, kunnes hän katosi kaksoisovista pihamaalle. Sen jälkeen Hannah kääntyi taas äitinsä puoleen.

Äidin kasvot eivät olleet enää harmaat, nyt ne punersivat hieman; hänellä oli varmaan lämpimämpi olo kuin äsken, sillä hän näytti hikoilevan. Mutta Hannah vapisi edelleen ja toivoi hartaasti, että hänestäkin olisi tuntunut lämpimältä. Ja häntä väsytti tavattomasti, aivan kuin hän ei olisi nukkunut koko yönä yhtään.

"No niin, pistelkäähän tämä poskeenne."

Hannah hätkähti ja räpytteli silmiään, mutta ojensi sitten kätensä ottamaan vastaan höyryävän puurokupin. Hän oli varmaan torkahtanut hetkeksi.

"Pystyykö sairassyömään itse?"

"Minä... kyllä minä autan häntä."

"Tuetaan hänet vähän pystympään. Kohotapa sinä hänet kyynärpäidensä varaan niin minä työnnän säkin hänen taakseen." Ukko haki seinustalta viljasäkin, nosti sen lavalle ja kellautti sen kyljelleen niin, että nainen saattoi

nojata siihen. Sitten ukko kysyä kailotti kovalla äänellä:
"Juottekos te teetä?"

"Kyllä kiitos." Hannah nyökkäsi hänelle, ja hän tuijotti tyttöä hetken ennen kuin sanoi: "Ai että juotte? Kyllä olisikin tyhmää ylenkatsoa teetä. Mahdatkohan sinä tietää teestä mitään."

Ukko kääntyi pois ja asteli tallin toiseen päähän kattoluukulle, mutta huusi vielä ennen kuin katosi luukusta yläkertaan: "Tule hakemaan teetä, kunhan olet syönyt puurosi."

Hannah lusikoi nyt puuroa vuoroon äitinsä suuhun ja omaansa – vanhus oli pannut kuppiin vain yhden lusikan – mutta puuroa oli vielä puolet jäljellä, kun Nancy työnsi kupin kauemmaksi ja sanoi: "Syö sinä loput."

"Tuntuuko sinusta nyt paremmalta, äiti?"

"Kyllä, kyllä."

"Haluaisitko teetä? Ukko lupasi sitä meille."

Nancy näytti harkitsevan asiaa, mutta pudisti sitten päätään hitaasti ja sanoi: "Taidan yrittää nukkua; olo tuntuu varmasti paremmalta kun saan levätyksi."

"Lepää vain, äiti."

Hannah melkein ahmi puuron loppuun. Sitten hän nousi oljilta, meni tallin perälle ja kipusi kattoluukun kautta yläkertaan; ukko istui lähellä avointa liettä, joka toi Hannahin mieleen Newcastle'n kunnallisen leipomon; tämä liesi vain ei ollut niin iso kuin se leipomon liesi. Siitä hohti valtava kuumuus, mutta vanhus istui kuitenkin ihan lähellä sitä. Hän imeskeli paksua leipäviipaleita ja sianihraa, ja kun hän avasi suunsa, Hannah totesi, että hänellä oli kolme hammasta alhaalla ja yksi ylhäällä.

"Otatkos nyt teetä?"

"Kyllä kiitos."

"Miten potilas voi?"

"Hän nukkuu."

Ukko oli kääntynyt Hannahista poispäin puhuessaan, mutta nyt hän kääntyi uudestaan tyttöön päin ja jylisi: "Kysyin, miten potilas voi."

"Hän nukkuu." Hannah liikutti huuliaan selvästi ja muistaessaan samassa, miten nuorukainen oli tehnyt, hän painoi pään käsiinsä ja sulki silmänsä, ja ukko sanoi nyt hiljaa: "Parasta lääkettä. Uni on maailman parasta lääkettä. Minkä ikäinen sinä olet?" "Kahdeksan vuotta."

"Mitä?"

Hannah osasi laskea kymmeneen sormiensa avulla ja näytti nyt niillä ikänsä, ja ukko ihmetteli uudestaan: "Kahdeksan vuotta." He hymyilivät toisilleen, ja Hannahin maistellessa ukon tarjoamaa teetä ukko mutusteli edelleen leipäänsä ja ihraa.

Kerran kun hän kääntyi katsomaan Hannahia, tämä näytti tarkastelevan huonetta. Se on jonkinlainen keittiön tapainen, Hannah ajatteli, sillä seinällä oli kolhiintunut hyllykkö, jossa oli muutamia astioita, ja lattialla huoneen nurkassa oli paistinpannu ja kaksi pataa. Toisella seinustalla oli vanha pinnasohva, jonka pehmusteena oli hevosenjouhipatja. Hannah huomasi, että sen päällyksen läpi pisti jouhia esiin monesta kohdasta. Lisäksi huoneessa oli ruokapöytä ja kolme suoraselkäistä tuolia. Mutta joka puolella hänen ympärillään oli nahkasuikaleita, valjaita, kuolaimia ja hevosenkenkiä. Huoneen seinät oli rakennettu isoista kivistä, ja hevosenkengät olivat näiden kivilohkareiden väliin isketyissä nauloissa. Hannah ei ollut nähnyt koskaan ennen niin isoja kiviä. Newcastlessa talot oli rakennettu tiilistä, mutta kaikkialla heidän matkansa varrella hän oli huomannut kivistä rakennettuja taloja, ei kuitenkaan ainoatakaan niin isoista kivistä kuin tämä huone.

Ukko säikäytti hänet huutamalla yhtäkkiä: "Pidätkös tästä talosta, tästä minun Pele-tornista?"

Tyttö nyökkäsi.

"Tämä on hieno talo."

Tyttö nyökkäsi uudestaan.

"On kestänyt tuulet ja tuiskut, naiset ja sodat." Ukko heilautti päänsä taaksepäin ja nauroi, ja kun hän katsoi uudestaan Hannahiin, tämä hymyili hänelle, ja hetken kuluttua hän oli jo vähän vakavamman näköinen kumartuessaan Hannahin puoleen ja sanoessaan äskeistä hieman hiljaisemmalla äänellä: "Minä synnyin täällä, kasvoin täällä, toin tänne kolme vaimoa ja kasvatin täällä kaksi poikaa. Mutta he ovat nyt poissa, kuolivat siellä saamarin kaivoksessa, ja mitä minulla on jäljellä? Ned, ei mitään muuta kuin Ned." Hän kumartui vielä lähemmäksi. "Ned on ihan kuin minä, tällaista sitkeätä vanhaa ainesta, kulkee omaa tietänsä, on oma herransa. Ned ei suostu kenenkään komenneltavaksi, ei takuulla! Minä olin ihan samanlainen. Mutta omat poikani, ne olivat erilaisia, tulivat kukin äitiinsä, ei niissä ollut minkäänlaista puhtia. Ja lyijy ne sitten tappoi. Minä sanoin niille, että sen se tekisi, mutta ei, eivät vain uskoneet, halusivat tehdä rahaa, päästä äkisti rahaan kiinni. Ja kenelle ne sitä tekivät? Sille saamarin Beaumontille. Minä yllytin niitä pysymään hevoskauppiaina. Sanoin niille, että hevosia ja muuleja tarvitaan niin kauan kuin kaivoksiakin on, mutta ei se mitään auttanut, pakko niiden oli päästä sinne. Myrkkyä, sitä se lyijy on, myrkkyä. Tiedätkös sinä sen? Myrkkyä."

Ukko nojautui nyt taaksepäin tuolissaan. Hän kurotti liedeltä käteensä ison ruskean teekannun, kaatoi itselleen mukillisen tummaa höyryävää teetä ja siemaisi sitä pitkän kulauksen. Sitten hän maiskautti suutaan ja kumartui jälleen Hannahin puoleen. "Isä oli aikoinaan tämän seudun huomattavin hevoskauppias, myi kymmenittäin gallowaylaisia kaivoksiin. Ennen vanhaan hevoset kuljettivat kaiken malmin kaivoksista selässään, mutta

mitäs sitten keksittiin mennä tekemään? Rakennettiin niitä saamarin teitä sisälle ja ulos ja alettiin käyttää kärryjä. Ei tarvittu enää yhtä paljon hevosia kuin ennen, mutta tarvittiinpa kuitenkin.” Hän ojensi kuhmuraisten kätensä ja taputti Hannahin polvea ja jatkoi sitten kasvot iloisessa naurunvirneessä: ”Mitäs hittoa kärryillä tekee, jollei ole hevosia niitä vetämässä!”

Hannah hymyili ja sanoi: ”Ei yhtään mitään.” Hän oli vähällä lisätä oman osuutensa keskusteluun sanomalla: ”Newcastlessa hevoset ovat ainakin kolme kertaa isompia kuin täällä, ja niillä on tukevat, karvaiset jalat, ainakin sellaisilla, jotka vetävät olutvankkureita”, mutta samassa hän käsitti, ettei hän pystyisi kuvailemaan ukolle karvajalkaisia hevosia, joten hän vain hymyili edelleen ja katseli ukkoa tämän jutellessa.

”Ajattelehan, että minä hankin ennen nuorena miehenä enemmän rahaa yhdessä päivässä kuin meidän pojat yhdessä kuukaudessa siellä kaivoksessa. Punta kuussa niille jäi käteen, loput menivät maksuihin. Usko tai älä, mutta totta se on. Ylläpitomaksuksi sitä sanottiin, mutta ei siinä ylläpidossa totisesti ollut kehumista. Hulluja ne ovat kaikki, jotka menevät kaivoksiin, sielunsa ne siinä myivät. Ja annapas olla, miten kävi viime vuonna, kun ne ryhtyivät lakkoilemaan. Eivät olleet töissä kahdeksantoista viikkoon, ja entäs sitten? Yli sata miestä sai potkut, ja yli puolet niistä menetti kotinsa, katon päänsä päältä. Entä miten niille sitten käy? Ensi kuussa ne ovat lähdössä Amerikkaan. Sen sitä saa kaivoksista. Eihän niistä hyödy ketkään muut kuin niiden omistajat ja omistajien edustajat. Ja Thornton on yksi niistä... Minkä takia te muuten menette Thorntoneille?” Tuon viimeisen kysymyksen ukko esitti melkein normaalin hiljaisella äänellä.

”En minä tiedä.” Tyttö pudisti päätään vastatessaan, ja ukko käsitti heti, mitä hän sanoi. ”Vai et tiedä?” hän

ihmetteli.

”En.”

”No johan nyt jotakin.” Vanhus naurahti. ”Kuulehan tyttö, Ned sanoi, että olet kävellyt äitisi kanssa koko matkan Newcastlesta tänne saakka, ja nyt sinä väität, ettet edes tiedä, miksi olet tehnyt niin. Ei tässä muuta voi kuin todeta vain, että sinä olet tyhmä pikkuinen veitikka tai sitten ovela sellainen, etkä sinä minusta mitenkään tyhmältä vaikuta, joten” – hän nyökkäsi Hannahille – ”pidä vain asiat omana tietonasi, en minä sinua siitä moiti. Mutta jos olet menossa tuonne laaksoon” – hän osoitti peukalollaan luukunaukkoon – ”ja Thorntoneille, niin tiedät kyllä ennen pitkää, mistä on kysymys. Koko kylä sen sitten pian tietää.”

2

Elmholmin kylä oli viitisen kilometriä Allendalesta etelään. Siihen kuului neljäkymmentäviisi taloa, muiden muassa kaksi lyhykäistä riviä kaivostyöläisten mökkejä, jotka sijaitsivat kyläaukion laidalla kohoavien talojen takana aukion oikealla puolella, jos kuljettiin Allendalesta Sinderhopeen päin. Mökit oli rakennettu viitisenkymmentä vuotta sitten asunnoiksi kaivosmiehille, jotka työskentelivät lyijykaivoksissa ja sulattamoissa. Ne olivat matalia kaksihuoneisia kivimajoja, joissa yleensä oli maalattia. Vain muutamassa mökissä oli lattia kivilaatoista. Aluksi mökkien asukkaat noudattivat tarpeissaan samoja tapoja kuin Allendalen kaupungissa silloin noudatettiin; heillä oli käymälänsä ulko-oven edessä, mikä kauhistutti kylän käsityöläisiä, sillä näiden käymälät olivat talon takana, parhaassa tapauksessa jopa puutarhan perällä. Mutta aika oli tuonut muutoksia mukanaan, ja nyt kaikkien mökkienkin käymälät olivat niiden takana, ja kyläläiset elivät sovussa keskenään suurimman osan vuotta markkinapäiviä ja palkanmaksuperjantaita lukuun ottamatta, jolloin kaivostyöläiset saivat taannehtivasti palkkansa. Silloin rajuimmat heistä ryhtyivät tappelemaan; he murjoivat toisiaan ja pieksivät vaimojaan. Paluu normaaliin elämänjärjestykseen tapahtui vasta sitten, kun työt taas alkoivat.

Varsinainen kylä oli päärynän muotoinen alue. Allendalen tie kulki Ralph Buckmanin pajan ja Willie Ricksonin talon ja veistämön välistä ennen kuin se jakaantui kahtia kiertämään kyläaukion molemmin puolin ja yhtyi jälleen

yhdeksi tieksi kylästä erkaantuessaan, jolloin se työntyi päärynän karan tavoin kapeana hautausmaan ja Elmholm Housen välitse eteenpäin.

Kylän muodostavat mökit ja talot olivat monen kokoisia ja näköisiä. Ted Loamin talo oli kaksikerroksinen rakennus, jonka alakerrassa Tedillä oli lihakauppansa.

Kaksi muuta muista erillään sijaitsevaa taloa kuuluivat muurari Walter Byngelle ja viljakauppias Thomas Wheatleylle, joka käytti talonsa alakertaa jauhojen ja herneiden myyntiin aina tarpeen vaatiessa, vaikka hänen varsinainen liikkeensä oli Allendalen kaupungissa.

Mutta useimmat asukkaat olivat joko maatyöläisiä tai karjanajajia, jotka mellastivat usein kaivosmiesten tavoin markkinapäivinä, häissä, ristiäisissä, hautajaisissa ja silloin tällöin lauantaiiltaisinkin, niin kunniallisesti kuin he arkipäivisin käyttäytyivät.

Kylässä oli tietenkin metodistikappeli ja majatalo, jotka kumpainenkin vetivät kyläläisiä puoleensa tasavertaisesti; näin voitiin päätellä niiden askelten lukumäärästä, jotka kyseisiin paikkoihin suuntautuivat.

Mutta hautausmaan muuria vastapäätä tien toisella puolella oli matala rautaportti, josta pääsi Elmholm Houseen, Matthew Thorntonin kotiin johtavalle lyhyelle ajotielle.

Voitiin sanoa, että joka ainoa kyläläinen piti Matthew Thorntonista jossakin määrin, mutta kenenkään ei voitu sanoa pitävän yhtään hänen vaimostaan. Kaikki tiesivät, että Matthew Thornton oli päässyt hyvin elämässä eteenpäin, eikä hän sitä koskaan kieltänytkään, samoin kuin ei sitäkään, että hänen kotiväellään oli ollut pieni kauppa Haydon Bridgessä, ja että hän sai kiittää kaikesta koulusivistyksestään vanhaa eläkkeelle siirtynyttä koulumestaria, joka oli muuttanut hänen kotinsa naapuriin ja ottanut hänet siipiensä suojaan. Koulumestari ei ollut

opettanut häntä ainoastaan lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan, vaan oli lisäksi pöntännyt hänen päähänsä jonkin verran latinan kieltäkin. Juuri tämä viimeksi mainittu seikka se saikin Matthewin tuntemaan itsensä jollakin tavalla erilaiseksi, mutta kuten hän vakuutti itselleen heti alusta alkaen, siitä tuskin oli mitään apua miehelle, joka aikoi tekniselle alalle. Joka tapauksessa iltaisin majatalossa istuskelevat kylän ukot sanoivat aina Thorntonin perheestä puhuessaan, että se hieno rouva, Thorntonin vaimo, oli varmaankin hullaantunut miehen saaman kasvatuksen tuloksista, jotka olivat suoneet tälle kauniin puheäänän lisäksi myös kauniin laulunäänän, sillä oli myönnettävä, niin ukot sanoivat, että arvon rouva oli kotoisin vallan erilaisista oloista, hänhän oli asianajajan tytär Newcastlesta. Ja olipa vielä niinkin, kuten kaikki kapakan papukaijasta Frank Personin sikaan saakka tiesivät, että rouva oli serkkunsa Marionin kautta sukua Beaumonteillekin, Marionin mies kun oli peräti vanhan Beaumontin pikkuserkku. Tarpeeksi syvälle kun kaivettiin, päästiin Aatamiin ja Eevaan saakka, niin ukot sanoivat.

Majatalon vakioasiakkaat naureskelivat usein rouva Thorntonin pyrkimyksille kuulua hienostoon; samoin tekivät kylän miespuoliset kirkossa ja kappelissa kävijät – mutta eivät toki heidän vaimonsa, sillä aivan poikkeuksetta rouva Anne Thorntonin ääneen lausumaton oikeus esiintyä kyläyhteisön ensimmäisenä naisena oli lievästi sanoen ärsyttävää.

Anne Thornton oli pitkä nainen; hänen vaalea tukkansa ja kalpea ihonsa korostivat pyöreiden sinisten silmien kirkkautta. Hänen nenänsä oli pieni, huulet täyteläiset, melkein liian täyteläiset, mutta kauniin muotoiset. Hänellä ei ollut sanottavasti povea eikä lanteita, mutta nämä anatomiansa puutteet hän korjasi toppausten avulla.

Lisäksi hän oli hyvä taloudenpitäjä ja hyvä äiti neljälle lapselleen; siihen, oliko hän myös hyvä vaimo, ainoastaan Matthew Thornton olisi pystynyt vastaamaan.

Mikäli hänen kahdelta palvelijaltaan olisi kysytty näiden mielipidettä hänestä, Bella Monkton, joka oli keittäjä, ja Tessie Skipton, joka oli sisäkkö, kamarineiti ja lastenhoitaja yhdessä ja samassa persoonassa, olisivat vilkaisseet toisiinsa, nipistäneet suunsa kiinni ja vaienneet. Bella Monkton tiesi nyt nelikymmenvuotiaana saaneensa heittää kaiken toivon avioliitosta, ja koska paikkoja oli vaikea saada, Bella oli yleensä katsonut parhaaksi pitää ajatuksensa emännästään omana tietonaan.

Mitä taas Tessie Skiptoniin tuli, tämä tiesi jo yksitoistavuotiaana omasta kokemuksestaan, että mikä tahansa paikka oli parempi kuin kunnallinen työtupa, mistä herra Thornton oli hakenut hänet neljä vuotta sitten. Niinpä hän vakuuttikin päivittäin haluavansa tehdä työtä herra Thorntonin puolesta kyntensä verille. Mutta häntä ei ollut tuotu taloon palvelemaan herra Thorntonia vaan tämän vaimoa. Entä mitä Tessie hänestä ajatteli? Sitä Tessie ei sanonut. Vain Bellalle hän saattoi ilmaista mielipiteensä ja tällekin vain kuiskaamalla ullakkohuoneen hämärässä; heillä oli yhteinen huone ja kummallakin olkipatja lattialla.

Bella Monkton ja Tessie Skipton tulivat hyvin toimeen keskenään. He löysivät toisistaan eräänlaisen korvikkeen: toinen tyttären, toinen äidin. Ja heidän liittolaisuutensa ansiosta talonpito sujui joustavasti, koska he tekivät yhdessä neljän palvelijan työt.

Heidän lisäksi palveluskuntaan kuului vain Dandy Smollett, joka myös oli haettu työtuvasta. Hän oli neljätoistavuotias, ja hänen velvollisuuksiinsa kuului huolehtia puutarhasta ja hevosesta, jonka kanssa hän nukkui tallissa.